

مروری بر عوامل بی‌اعتمادی مردم و اصحاب رسانه‌های حرفه‌ای به تلویزیون «اینترنشنال»

وقتی بی‌طرفی شوخی می‌شود

گزارش

سمیه افشین فر
گروه اجتماعی

جنگ‌ها مثل جنگ روانی یا جنگ روایت‌ها، جنگ شناختی و جنگ سایبری رسانه‌ها نقش پررنگی دارند. «معمولاً رسانه‌ها در زمان شروع جنگ فعال می‌شوند، اما به نظر این کارشناس رسانه «در جنگ شناختی رسانه‌ها از مدت‌ها قبل فعال هستند. در حقیقت زمان بحران وقتی است که باید بتوانند از نتیجه فعالیت‌های رسانه به مخاطبانش عرضه می‌کرد. رفتار غیرحرفه‌ای شبکه اینترنشنال در دوران جنگ ۱۲ روزه اسرائیل با ایران باعث شد تا در هفته‌های گذشته ۴۵۰ نفر از فعالان مدنی و رسانه‌ای در بنیانه‌ی مردم را به تحریم این شبکه تلویزیونی دعوت کنند. اما چرا شبکه اینترنشنال را نباید تماشا کرد؟ امروز در دنیا با انواع مختلفی از جنگ مواجهیم. به گفته لیل‌ا وصالی، مدیرعامل انجمن سواد رسانه‌ای ایران و عضو هیأت علمی دانشکده علوم ارتباطات دانشگاه علامه طباطبائی جنگ پیش از ۳۰ نمونه مختلف دارد که یکی از مهم‌ترین آنها جنگ روایت‌هاست. او به «ایران» می‌گوید: «در برخی از

جنگ‌ها مثل جنگ روانی یا جنگ روایت‌ها، جنگ شناختی و جنگ سایبری رسانه‌ها نقش پررنگی دارند. «معمولاً رسانه‌ها در زمان شروع جنگ فعال می‌شوند، اما به نظر این کارشناس رسانه «در جنگ شناختی رسانه‌ها از مدت‌ها قبل فعال هستند. در حقیقت زمان بحران وقتی است که باید بتوانند از نتیجه فعالیت‌های رسانه به مخاطبانش عرضه می‌کرد. رفتار غیرحرفه‌ای شبکه اینترنشنال در دوران جنگ ۱۲ روزه اسرائیل با ایران باعث شد تا در هفته‌های گذشته ۴۵۰ نفر از فعالان مدنی و رسانه‌ای در بنیانه‌ی مردم را به تحریم این شبکه تلویزیونی دعوت کنند. اما چرا شبکه اینترنشنال را نباید تماشا کرد؟ امروز در دنیا با انواع مختلفی از جنگ مواجهیم. به گفته لیل‌ا وصالی، مدیرعامل انجمن سواد رسانه‌ای ایران و عضو هیأت علمی دانشکده علوم ارتباطات دانشگاه علامه طباطبائی جنگ پیش از ۳۰ نمونه مختلف دارد که یکی از مهم‌ترین آنها جنگ روایت‌هاست. او به «ایران» می‌گوید: «در برخی از

و حتی بازی را در برمی‌گیرد. مثلاً شخصیت زامبی را طراحی می‌کنند و بعد مسلمانان یا ایرانی‌ها را مثل فیلم اسکندر به آن منتسب می‌کنند.» وصالی توضیح می‌دهد: «مارشال مک لوهان نظریه‌پرداز ارتباطات معتقد بود پیام‌ها در نباید تک‌به‌تک بررسی کرد بلکه باید همه آنها را در یک مجموعه ببینید، مانند موازنه‌ی‌هایی که در کنار هم قرار گرفته‌اند. وقتی قرار است زمینی را سکن‌گشش کنند، موازنه‌ها که تنهایی معنادار نیستند و در کنار هم معنا پیدا می‌کنند. بنابراین وقتی رسانه را تحلیل می‌کنند، فارغ از پیام‌های رسانه‌ای که منتشر می‌شود، به این معناست که باید اولاً ماهیت رسانه را بشناسیم. باید بدانیم که وقتی هزینه‌های یک رسانه توسط یک گروه خاص پرداخت می‌شود، آن رسانه قادر نخواهد بود حرفی بزند یا گزارشی خلاف منافع جاری کند، بنابراین وقتی رسانه‌ای خبری که برای آن کار می‌کند در تضاد باشد یا سیاست‌گذاران رسانه را زیر سؤال ببرد. چون اصلاً به او اجازه کار در آن رسانه را نمی‌دهند.»

معاون اجتماعی و فرهنگی ترافیک پلیس راهور تهران بزرگ:

ختم کلام؛ موتورسیکلت ایمن نیست

گزارش

مهسا قوی‌قلب
گروه اجتماعی

موتورسیکلت سال‌هاست به عنوان ناجی ترافیک تهران شناخته می‌شود، اما آمارهایی که پلیس راهور تهران بزرگ منتشر کرده تصویری نگران‌کننده از نقش این وسیله در مرگ‌ومیرهای خیابانی را نشان می‌دهد. سرهنگ فیروز کشیر، معاون اجتماعی و فرهنگی ترافیک پلیس راهور تهران بزرگ، با ارائه آماری به «ایران» می‌گوید که بیش از ۴۵ درصد از تصادفات شهری منجر به فوت در پایتخت مربوط به موتورسواران است. این سهم در بزرگراه‌ها حتی از این هم فراتر رفته و به ۴۷ درصد می‌رسد. به گفته او، موتورسواران امروز فقط پیک‌های شهری نیستند؛ پزشک، مهندس، کارمند و مدیر دولتی هم برای فرار از ترافیک، از موتور استفاده می‌کنند تا زودتر به محل کار خود برسند. سرهنگ کشیر درباره تصادف موتورسوارها در خیابان و بزرگراه می‌گوید: «در بسیاری از موارد، راکب موتورسیکلت خودش تخلف نمی‌کند، اما قربانی تخلف دیگران می‌شود. در برخی موارد هم دیده می‌شود که یک موتورسوار، باری معادل یک وانت پرآید را حمل می‌کند، حمل بار نامتعارف خود می‌تواند باعث

افزایش تصادفات شود. اما نکته مهم این است که امنیت موتورسوار تضمین شده نیست و موتورسیکلت اساساً وسیله‌ای ناایمن است، چه موتورسوار تخلف کند چه قانون را رعایت کند.»

کدام بزرگراه‌ها برای موتورسواران مرگبارترند؟

به گفته پلیس راهور، بیشترین تصادف موتورسواران در سه بزرگراه پایتخت رخ می‌دهد. بزرگراه امام علی به دلیل داشتن بافت شهری، بزرگراه شهید همت و بزرگراه آزادگان به ترتیب بیشترین آمار تصادفات منجر به فوت را به نام خود ثبت کرده‌اند. بررسی‌ها نشان می‌دهد، نداشتن کلاه ایمنی، سرعت بالا و عبور غیرقانونی از خطوط ویژه مسیر اتوبوس‌های تندرو مهم‌ترین عامل فوت موتورسواران در تصادفات است، اما پلیس راهور چه برنامه‌ای برای کم کردن آمار مرگ و میر موتورسواران در خیابان‌های تهران دارد؟

سرهنگ کشیر به «ایران» می‌گوید: «پلیس راهور برای مقابله با بحران تصادفات منجر به فوت موتورسواران، از دی ماه ۱۴۰۲، طرحی با نام «طرح ۱۰» اجرا کرده که شامل ۱۰ محور اجرایی برای ساماندهی موتورسواران است. یکی از نوآوری‌های این طرح، به کارگیری «موتوریار» است. راکبانی که تخلف می‌کنند، به جای پرداخت جریمه، باید چند ساعت کنار پلیس بایستند و به

موتورسواران عبوری متخلف، تخلف انجام شده را تذکر بدهند. یعنی تضمین شده نیست و موتورسیکلت اساساً وسیله‌ای ناایمن است، چه موتورسوار تخلف کند چه قانون را رعایت کند.»

قوانین روشن، منابع محدود

با وجود صراحت ماده ۲۰ قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی مبنی بر اینکه تمام قوانین مربوط به حمل‌ونقل شامل حال موتورسواران هم می‌شود؛ گستردگی استفاده از موتور، اجرای این قوانین را دشوار کرده است. سرهنگ کشیر در پاسخ می‌گوید: «در محدوده خیابان استخر تهرانپارس، موتورسوار تعمیرکاری پنج دقیقه پشت چراغ قرمز منتظر ماند تا مسیر باز شود و پلیس مشکل گره ترافیکی را حل کند. ما به محل کار این فرد مراجعه کردیم و با لوح تقدیر و هدیه‌ای ناقابل از او قدردانی شد. تهدیدی مرگبار خواهد بود.» طبق اعلام سرهنگ کشیر حدود ۸۰ درصد از مرگ‌های ناشی از تصادف موتورسواران به دلیل ضربه به سر و استفاده نکردن از کلاه ایمنی استاندارد است. به همین دلیل پلیس تهران از دی‌ماه سال گذشته تا پیش از نوروز، بیش از ۴۰ هزار کلاه

موتورسیکلت می‌تواند وسیله‌ای مؤثر در کاهش بار ترافیکی پایتخت باشد، به شرطی که بار فرهنگی، ایمنی و قانون‌مداری همراه شود. در غیر این صورت، همان‌طور که

در تهران بالای ۴ میلیون موتورسیکلت در تردد است. مگر چند نیروی پلیس داریم که بتواند همه را کنترل کند؟ با این همه پلیس در صورت مشاهده تخلف حتماً برخورد می‌کند، اما انتظار می‌رود خود موتورسواران نیز آگاهی بیشتری پیدا کنند، چراکه ناآگاهی، رافع مسئولیت نیست.»

یک درخواست رسمی از وزارت صمت

تخلف در لحظه می‌تواند بازدارندگی بالایی داشته باشد؛ این سرهنگ کشیر می‌گوید: «از وزارت صمت، معدن و تجارت درخواست داریم تا کارخانه‌های تولید داخلی یا کارخانه‌هایی را که موتورسیکلت مونتاژ می‌کنند موظف کند تا روی تمام محصولات، سیستم GPS با نمونه‌ای شبیه به آن نصب کنند. این سیستم باید قابلیت ارسال آلارم به پلیس

رابطه اقتصادی پیام مهم است

این استاد ارتباطات با تأکید بر اینکه یکی از مهم‌ترین مواردی که به ما در شناخت رسانه کمک می‌کند، پیدا کردن رابطه اقتصادی پیام است، می‌گوید: «وقتی می‌دانیم هزینه‌های رسانه‌های معاندی مثلاً VOA یا BBC توسط دولت‌های آمریکا و انگلیس پرداخت می‌شود و شبکه اینترنشنال هم هزینه‌های خود را از دولت آمریکا و عربستان به عنوان یار ویژه آمریکا در منطقه دریافت می‌کند، به مفهوم اقتصادی پیام بی‌می‌بریم.» افراد فارسی‌زبانی که خودشان را ایرانی معرفی می‌کنند در این رسانه‌ها به فعالیت مشغول هستند. وصالی می‌گوید: «این افراد خودشان را ایرانی معرفی می‌کنند اما به این معنا نیست که ما باید آنها را ایرانی بدانیم. باید بدانیم هر رسانه برای انتقال پیام خود از افرادی استفاده می‌کند که با مردم دریافت‌کننده پیام هم زبان باشند. این یک تکنیک اقناعی است، برای جذب مخاطب بیشتر تا بتوانند بهتر مخاطبان را تحت تأثیر قرار دهند. همان‌طور که ما در کشورمان در برخی از شبکه‌ها مثل آی فیلم مجریانی با زبان‌های دیگر داریم، آنها هم از مجریان فارسی‌زبان بهره می‌برند. مجریان فارسی‌زبانی که قرار است اهداف آنها را در کشور هدف پیش ببرند. بنابراین صحبت کردن به زبان فارسی صرفاً یک تکنیک اقناعی مورد استفاده این شبکه است.»

بهم ریختگی روانی با هدف تنش در کشور

در زمان جنگ تحمیلی ۱۲ روزه علیه کشورمان این رسانه به دنبال این بود با هدف ایجاد بهم ریختگی روانی در میان مردم از داخل کشور تنش‌هایی را به وجود بیاورد، این استاد دانشگاه می‌گوید: «اینترنشنال باید فضای کشور را بسیار ناامن نشان می‌داد و با ارسال پیام‌هایش مردم را به شدت بهم ریخته می‌کرد. پخش اخباری از این دست که مردم به شدت خشمگین و عصبانی هستند یا امکانات در کشور وجود ندارد همه در این جهت بود تا مردم را به شورش تشویق کنند. همه تلاش خود را می‌کردند تا به مردم القا کنند که شما چه باید بکنید. پخش مداوم اخبار قطعی خواه ناخواه ممکن است بعضی از مردم را به سمت فروشگاه‌ها بکشاند تا بیش از نیاز خود خرید کنند و همین موجب از بین رفتن توازن بین عرضه و تقاضا می‌شود. عملیات روانی از همین کار جا خود را شروع می‌کند، مردم وحشت زده را به سمت خریدهای غیرضروری هدایت می‌کند تا به اهداف مورد نظر خود برسند.» وصالی با بیان نمونه‌هایی از جنگ روانی در سوریه، روسیه و اوکراین توضیح می‌دهد: «قبل از متلاشی شدن ارتش سوریه، پیام‌هایی در شبکه‌های

اجتماعی مبنی بر متلاشی شدن ارتش این کشور منتشر می‌شد. اثر و قدرت رسانه همین است، قبل از وقوع اتفاقی آن را پیش‌بینی می‌کند و بعد می‌بینیم که همان موضوع اتفاق می‌افتد. دشمن همواره سعی می‌کند، اهداف خود را در قالب آنچه اتفاق افتاده به مخاطب القا و مخاطب را از پیروزی و قدرت نظامی کشور ناامید کند. بیشتر اخبار اینترنشنال هم یأس، ناامیدی و فرار از وضع موجود را القا می‌کنند. تا قبل از آغاز تهاجم از آنجا که کشورمان در حال مذاکره بود، خبرهایشان، همواره از مذاکرات مهم خبری داد، در حقیقت با القای فضایی آرام ضربه را وارد کردند و در اولین قدم فرماندهان کشورمان را هدف قرار دادند. یکی دیگر از اقدامات اینترنشنال ایجاد جنگ روایت‌ها بود. در حالی که همه ما ایرانی‌ها در خواب بودیم و مورد حمله قرار گرفتیم آنها همچنان تلاش می‌کنند تا ایران را مقصر این جنگ جلوه دهند. با پخش این پیام که اگر به خواسته‌های اسرائیل یا آمریکا عمل می‌کردیم، مورد حمله قرار نمی‌گرفتیم. این همان جنگ روانی است که دشمن سعی می‌کند اهداف خود را با آن پیش ببرد. اگر وقایع این چند سال اخیر را رصد کرده باشید به درستی متوجه خواهید شد

هر چیزی که در خاورمیانه اتفاق افتاده با هدفگذاری تجزیه ایران بوده است. ساهاست که بحث پان ترکیسم و پان کردیسم و جدا کردن بلوچستان و... در رسانه‌های فارسی زبان مطرح می‌شود.» این کارشناس ارتباطات تأکید می‌کند: «ساده‌انگاری است اگر تصور کنیم هدف آنها فقط ایران است، آنها به دنبال خاورمیانه بزرگ هستند. اگر به چند سال اخیر نگاه کنیم می‌بینید که همین رسانه‌ها جنگ عرب و عجم را به راه انداخته‌اند. حتی مراسم مذهبی را به عرب‌ها منتسب می‌کردند و این‌طور مطرح می‌شد که مردم ایران نباید حتی تاسوعا و عاشورا داشته باشند چون این وقایع مشکلاتی بین اعراب بوده و ما ایرانی هستیم باید فارس بودنمان را برجسته کنیم. اما در حقیقت بحث عرب و عجم مطرح نبود. بحث اصلی جدایی انداختن بین این دو گروه بود. حالا وقتی بحث خلیج فارس را در رسانه‌ها مطرح می‌کنند کشورهای حوزه خلیج فارس همه عرب هستند و با خلیج عربی موافق و همسو هستند. وقتی این موارد را در کنار هم قرار می‌دهیم متوجه می‌شویم که بحث اصلی تجزیه ایران و گرفتن منافع ایران مطرح است و این هدفگذاری سال‌هاست که اتفاق افتاده است.»

ضرورت بازگشت مرجعیت خبری به رسانه‌های داخلی

این کارشناس رسانه با تأکید بر اینکه باید مرجعیت خبری به رسانه‌های داخلی برگردانده شود، می‌گوید: «باید به این سؤال پاسخ دهیم آیا تلویزیون معاند اینترنشنال همان رویکردی که نسبت به پوشش اخبار جنگ ایران داشت نسبت به اسرائیل هم داشت؟ آیا به همان اندازه که میزان تلفات و خسارات ایران را بیا بزرگ نمایشی اعلام می‌کرد در مورد اسرائیل هم عمل می‌کرد؟ مسلماً جواب منفی است چون قرار بوده این رسانه عملیات روانی را علیه ایران مدیریت کند. در بقیه موارد سیاستمداران از آنها خواسته‌اند سکوت خبری را پیش بگیرند. این در حالی است که توقع ما از رسانه‌های داخلی این است که حتی در شرایط بحران همه اطلاعات را بیان کنند. در حالی که این گرش درست نیست. در شرایط جنگی ارائه اخبار و اطلاعات به دشمن کمک می‌کند تا اهداف بعدی خود را تعیین کند. پس رسانه‌های رسمی نمی‌توانند همه اطلاعات و اخبار را کامل منتشر کنند. مخاطب شناسی اقدام دیگری است که رسانه‌ها می‌باید انجام دهند. اینکه برای هر دسته از مخاطب چه محتوایی عرضه کنند. همه مردم در یک سطح نیستند و توقعات یکسانی هم ندارند. مواردی که باعث می‌شود تا مردم نتوانند برنامه‌ریزی درستی برای مصرف رسانه‌ای خود داشته باشند باعث دلزدگی آنها از رسانه‌های داخلی می‌شود. باید امکان ایجاد یک رژیم مصرف رسانه‌ای را برای مردم فراهم کنیم. زندگی بعضی از افراد به اخبار گره خورده است. ولی بسیاری از افراد مثل سالمندان و کودکان نیازی به اخبار و حجم زیاد اطلاعات ندارند. بنابراین باید به گونه‌ای اخبار را ارائه کنیم که مخاطب بتواند به آن دسترسی پیدا کند. مثلاً اخبار مربوط به مباحث جنگ یا تصاویر ناگوار جنگ باید در شبکه‌هایی که کارکرد آنها مشخص است مانند شبکه خبر منتشر شود، این طور نباشد که وقتی فردی تلویزیون را روشن می‌کند با تصاویر دردناک مواجه شود. گاهی مردم انتظار دارند که همه اطلاعات را دریافت کنند، وقتی سکوت خبری در پیش می‌گیریم یعنی مردم را به سمت رسانه‌های دشمن سوق می‌دهیم. باید با استفاده از توان خبرنگاران حرفه‌ای که آشنا به بحران هستند بتوانیم در شرایط بحران کار خود را به درستی انجام بدهیم.»

برش

تخلف قانونی مثل پوشاندن یا دستکاری پلاک موتورسیکلت، شماره بدنه، شاسی یا موتور پیگیری می‌شود. کشیر در این باره می‌گوید: «طبق ماده ۷۲۱ قانون مجازات اسلامی، این عمل جرم است و بین ۶ ماه تا یک سال حبس دارد. علاوه بر آن ۷۰۰ هزار تومان جریمه نیز برای این تخلف در نظر گرفته شده است. وقتی فردی برای رد کردن چراغ قرمز، پلاک را مخدوش می‌کند، درواقع مرتکب جرم می‌شود نه فقط تخلف و مطابق قانون با او برخورد می‌شود. تخلف جریمه نقدی دارد ولی جرم دادگاهی و زندانی شدن دارد. البته این روزها میزان مخدوشی پلاک کمتر شده است. پوشش پلاک را اکثراً سارقان و موایل قاپ‌ها و خرابکارها انجام می‌دهند ولی فردی که متخلف نیست دست به این کار نمی‌زند.»

جریمه مخدوش کردن پلاک از جریمه تا زندان

پلیس راهور فقط پیگیر تخلفات ساده‌ای موتورسوارها نیست، هرگونه